EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

أربع ركائز للتاجر المسلم

Arbaʿ Rakāʾiz li-l-Tājir al-Muslim

PATRU PRINCIPII PENTRU COMERCIANTUL MUSULMAN

ʿAbd al-Razzāq al-Badr

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

ʿAbd al-Razzāq al-Badr

Patru principii pentru comerciantul musulman

أربع ركائز للتاجر المسلم

Arbaʿ Rakāʾiz li-l-Tājir al-Muslim

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: أربع ركائز للتاجر المسلم
Ediția I
© 2026 Institutul Tawhid, pentru traducerea în limba română.
Ediția-sursă: ʿAbd al-Razzāq ibn ʿAbd al-Muḥsin al-Badr, Arbaʿ Rakāʾiz li-l-Tājir al-Muslim, Dār al-Maḥajjah.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Patru principii pentru comerciantul musulman

بسم الله الرحمن الرحيم

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

Laudă lui Allah, Stăpânul lumilor! Sfârșitul bun le aparține celor care se tem de El. Mărturisesc că nu există altă divinitate demnă de adorare în afară de Allah, Unicul, Care nu are niciun asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Allah să îl binecuvânteze și să îi dăruiască pace lui, familiei sale și tuturor companionilor săi! Așadar:
Imamul Aḥmad a relatat în Musnad-ul său de la ʿAbd Allāh ibn ʿAmr că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

أربع إذا كن فيك فلا عليك ما فاتك من الدنيا: حفظ أمانة، وصدق حديث، وحسن خليقة، وعفة في طعمة

„Dacă ai patru însușiri, nu îți dăunează ceea ce ai pierdut din această lume: păstrarea lucrului încredințat, adevărul în vorbire, buna purtare și curățția hranei."[1]

Acesta este un hadith măreț, asupra căruia fiecare comerciant musulman ar trebui să mediteze și pe care ar trebui să îl aibă mereu în vedere. El ar trebui răspândit între comercianți, în magazine și în firme, pentru ca omul care se ocupă de comerț să

1 Musnad Aḥmad (6652). Al-Albānī l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-Jāmiʿ (873).

își îndrepte calea și felul de a vinde, de a cumpăra și de a se purta cu ceilalți. Aceste patru lucruri trebuie să fie pentru el principii neschimbate, asupra cărora nu negociază, oricât de mare ar fi câștigul. Hadithul oferă un remediu foarte înțelept și însemnat pentru marea stricăciune care afectează caracterul oamenilor atunci când se avântă spre această lume și spre bunurile ei trecătoare, spre comerț, dobândirea banilor și căutarea câștigurilor. Nu există scăpare de această primejdie decât dacă negustorul păstrează cele patru temelii amintite în hadith și se îngrijește să nu știrbească nimic din ele. Să le considere asemenea unor stâlpi de care nu se poate lipsi, apoi să nu îi pese dacă pierde ceva din această lume pentru a le păstra. Chiar dacă îi stau înainte mari câștiguri și numeroase profituri, ele să nu îi distrugă nicio parte din aceste temelii. Să aibă mereu în minte spusa Profetului ﷺ: *„Nu îți dăunează ceea ce ai pierdut din această lume."* Nu îi pasă de ceea ce pierde din bunurile lumești pentru a păstra aceste însușiri nobile și calități mărețe pomenite în hadith.

Când intră în comerț, omul este pus la o grea încercare în privința acestor patru lucruri. Uneori i se oferă profituri mari și foarte atrăgătoare, dar pentru a le obține ar trebui să mintă, să înșele ori să facă ceva asemănător. Atunci începe să negocieze cu sine: va dobândi câștigul pe asemenea căi sau va spune, potrivit îndrumării hadithului: *„Nu îmi pasă de ceea ce pierd din această lume; voi rămâne neclintit pe aceste temelii"*? Chiar dacă, la prima vedere, nu va obține câștigul, va pierde afacerea ori tranzacția sau îi va scăpa un profit, Allah Preaînaltul îi va da în schimb un bine, căci mijloacele de trai și harul sunt în Mâna Sa, Slăvitul și Preaînaltul. Spusa Profetului ﷺ: *„Nu îți dăunează ceea ce ai pierdut din această lume"* îi oferă o asigurare comerciantului: să nu se mâhnească și să nu regrete profitul pierdut, oricât de mare ar fi. Chiar dacă acei bani i-au scăpat, el se află în bine și câștigă, iar Allah îi va da o răsplată binecuvântată în schimb. De aceea, oricine începe o afacere trebuie să fie atent la aceste patru temelii mărețe și să le păstreze neclintite:

Prima: „Păstrarea lucrului încredințat." Omul să fie demn de încredere în tranzacțiile sale: să nu înșele, să nu amăgească și

să nu unelteaască. Să fie de încredere în păstrarea drepturilor oamenilor și în îngrijirea banilor lor; să nu le încalce drepturile, ci să respecte pe deplin ceea ce i s-a încredințat. Când intră în comerț, omul poate fi încercat astfel: va păstra lucrul încredințat sau îl va trăda pentru a dobândi bani ori ceva din bunurile acestei lumi? Mulți oameni cad la acest examen și trădează încrederea pentru a dobândi bani sau bunuri lumești trecătoare. Unii sunt demni de încredere doar în limite înguste și pentru interese mărunte: răspund celor cu care au de-a face cu aceeași monedă. Dacă găsesc un om cinstit, se poartă cinstit cu el; dacă găsesc un om trădător, îi răspund cu trădare. Nu aceasta este purtarea credinciosului.

În Musnad și în alte culegeri este relatat, printr-un lanț autentic, de la Anas ibn Mālik, că Profetul ﷺ a spus:

أد الأمانة إلى من ائتمنك ولا تخن من خانك

„Înapoiază lucrul încredințat celui care ți l-a încredințat și nu îl trăda pe cel care te-a trădat!”[2]

Păstrarea lucrului încredințat este cerută în orice timp și împrejurare și este lăudată în toate situațiile, iar trădarea este condamnabilă și urâtă în toate situațiile. De aceea, Profetul ﷺ a spus: *„Nu îl trăda pe cel care te-a trădat!”* Da, îți poți cere dreptul, dar nu îi răspunde prin trădare, căci trădarea este condamnabilă în orice timp și împrejurare.

A doua: „Adevărul în vorbire.” Să nu mintă, ci să păstreze adevărul. Când vorbește cu oamenii în cumpărările și vânzările sale, să spună mereu adevărul. Dacă le spune: „Această marfă este nouă”, să fie adevărat; dacă spune: „Acest produs este original”, să fie adevărat; dacă spune: „Acesta este de astăzi, nu de ieri”, să fie adevărat. În sinea sa să se întrebe: „Ce folos aș avea dacă aș câștiga unul, doi, zece, o mie de riali sau și mai mult, dar mi-aș pierde sinceritatea și aș deveni mincinos?” Profetul ﷺ a spus:

2 Musnad Aḥmad (15462) și al-Ṭabarānī, al-Muʿjam al-Ṣaghīr (475). Al-Albānī l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-Jāmiʿ (240).

إياكم والكذب فإن الكذب يهدي إلى الفجور، وإن الفجور يهدي إلى النار

„Feriți-vă de minciună, căci minciuna duce la nelegiuire, iar nelegiuirea duce la Foc!”[3]

Să creadă că mijloacele de trai sunt în Mâna lui Allah, Slăvitul și Preaînaltul. Nu rialii și dirhamii sunt cei care îl fac să își piardă sinceritatea, căci pentru el adevărul este un principiu neschimbat, o temelie asupra căreia nu negociază și pe care nu o abandonează. În schimb, caracterul unor oameni se strică pe măsură ce practică vânzarea și se preocupă tot mai mult de această lume și de câștiguri. În anumite tranzacții, omul este încercat și se lasă dus spre minciună; poate chiar rostește jurăminte mincinoase. Profetul ﷺ a spus:

ثلاثة لا يكلمهم الله يوم القيامة ولا ينظر إليهم ولا يزكيهم ولهم عذاب أليم

„Sunt trei cărora Allah nu le va vorbi în Ziua Învierii, la care nu va privi și pe care nu îi va curăți; ei vor avea parte de o pedeapsă dureroasă.”[4]

Printre aceștia l-a pomenit pe **„cel care își vinde marfa prin jurământ mincinos”**.

Astfel își vinde sinceritatea și ajunge mincinos doar pentru a dobândi ceva din această lume și din bunurile ei trecătoare. La Allah căutăm adăpost!

3 Relatat de al-Bukhārī (6094) și Muslim (2607), de la Ibn Masʿūd, Allah să fie mulțumit de el.

4 Relatat de Muslim (106), de la Abū Dharr al-Ghifārī, Allah să fie mulțumit de el.

A treia: „Buna purtare." Să se poarte cu oamenii cu un caracter frumos și cu bune maniere. Cel care se ocupă de comerț, de vânzare și de cumpărare vede feluritele caractere ale oamenilor și deosebirile dintre ei; întâlnește multe purtări urâte. Contactul neîncetat cu oamenii în vânzări, cumpărări și tranzacții poate afecta rău caracterul celui care nu păstrează această temelie nobilă arătată în hadith: buna purtare. Comerciantul ajunge atunci într-o luptă cu sine pentru a-și păstra caracterul frumos, în loc să îl vândă în piață, din pricina contactului cu oamenii rău-crescuți. Unii, din cauza traiului lor printre feluriți oameni și a nevoii de a vinde, cumpăra și face negoț, ajung să blesteme, să ocărască, să folosească vorbe vulgare și să aibă un caracter urât. Au dobândit această purtare în comerț și în relațiile cu oamenii, pierzând această însușire pentru că au intrat în comerț fără să păstreze această temelie măreață.

Comerciantul musulman care își vrea binele nu face din comerț și din contactul cu oamenii o cauză a pierderii caracterului său. Ce câștigă omul dacă dobândește bani, dar își strică purtarea? La ce îi folosesc banii și ce bine îi aduc dacă i s-a stricat caracterul?

A patra: „Curăția hranei." Să își păstreze hrana curată, căutând câștigul îngăduit și ferindu-se de cele interzise și îndoielnice. Profetul ﷺ a spus:

إن الحلال بين وإن الحرام بين وبينهما مشتبهات لا يعلمهن كثير من الناس، فمن اتقى الشبهات استبرأ لدينه وعرضه، ومن وقع في الشبهات وقع في الحرام كالراعي يرعى حول الحمى يوشك أن يرتع فيه، ألا وإن لكل ملك حمى ألا وإن حمى الله محارمه

„Ceea ce este îngăduit este limpede, iar ceea ce este interzis este limpede. Între ele se află lucruri îndoielnice, pe care mulți oameni nu le cunosc. Cel care se ferește de cele îndoielnice își păzește religia și onoarea. Cel care cade în cele îndoielnice cade în cele interzise, asemenea păstorului care își paște turma în jurul unui ținut oprit și este aproape să o lase să pască în el. Fiecare rege are un ținut oprit, iar ținutul oprit al lui Allah îl constituie cele interzise de El."[5]

Omul se îngrijește, așadar, să își păstreze hrana curată: să fie o hrană în care nu este nimic interzis și nicio urmă de lucru interzis. Dacă vânzarea cuprinde camătă, înșelăciune, ascunderea viciilor mărfii sau una dintre formele de vânzare oprite de Legea islamică, se îndepărtează cu totul de ea. Curățenia celor din care se hrănește este pentru el o temelie neclintită, la care nu renunță. El caută câștigul fără să încalce acest principiu.

5 Al-Bukhārī (52, 2051) și Muslim (1599).

În schimb, unii intră în comerț și în căutarea câștigului fără să se îngrijească de curăția hranei și fără să le pese dacă banii dobândiți sunt îngăduiți sau interziși. Unii chiar își fac următoarea regulă:

„Îngăduit este tot ceea ce îți cade în mână, iar interzis este ceea ce nu poți avea."[6]

Astfel, orice le cade în mână și intră în posesia lor, pe orice cale, este pentru ei îngăduit, iar *„interzis"* este ceea ce nu le este la îndemână și nu pot obține. Nu le pasă dacă ceva este îngăduit sau interzis.

كل لحم نبت من سحت فالنار أولى به

Profetul ﷺ a spus: „Orice carne care a crescut din câștig nelegiuit este mai îndreptățită să ajungă în Foc."[7]

الرجل يطيل السفر أشعث أغبر يمد يديه إلى السماء يا رب يا رب، ومطعمه حرام ومشربه حرام وملبسه حرام وغذي بالحرام؛ فأنى يستجاب لذلك

Profetul ﷺ a pomenit „omul care călătorește vreme îndelungată, cu părul răvășit și plin de praf, care își ridică mâinile spre cer și spune: «O, Stăpâne! O, Stăpâne!», dar hrana lui este interzisă, băutura lui este interzisă, îmbrăcămintea lui este interzisă și a fost hrănit cu cele interzise. Cum să îi fie primită rugăciunea?"[8]

6 A se vedea Majmūʿ al-Fatāwā de Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah (29/312).

7 Relatat de al-Tirmidhī (614), de la Kaʿb ibn ʿUjrah, Allah să fie mulțumit de el. Al-Albānī l-a declarat autentic în Ṣaḥīḥ al-Tirmidhī. A se vedea și al-Silsilah al-Ṣaḥīḥah (2609).

8 Relatat de Muslim, de la Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el (1015).

Adică: cum să îi fie primită rugăciunea celui aflat într-o asemenea stare? De aceea, unul dintre înaintași a spus:

„Cel căruia îi face plăcere ca Allah să îi primească rugăciunea să își păstreze hrana curată."[9]

Acesta este un lucru de care comerciantul musulman trebuie să se îngrijească, pe care trebuie să îl înțeleagă și să îl cunoască bine. Să nu consume niciun aliment și nicio băutură decât după ce se asigură că sunt curate și îngăduite. Dacă sunt interzise sau îndoielnice, să le lase și să se îndepărteze de ele. Pentru el, curăția hranei este o temelie statornică: nu negociază asupra ei, ci o păstrează între principiile sale neclintite și bine înrădăcinate.

Așadar, frate comerciant musulman, păstrează aceste patru temelii și nu pierde nimic din ele! Ferește-te de Șeitan și de sufletul care îndeamnă la rău. Să nu ajungi să spui: *„Am intrat în piață cu sinceritate, dar marfa mea a rămas nevândută; nu se vinde decât marfa mincinoșilor și a înșelătorilor din jurul meu, care îi mint pe oameni și spun cu jurământ: «Pe Allah, este nouă!»"* Acesta este un loc unde caracterul este pus la încercare. Nu îți dăunează ceea ce pierzi din această lume: este un sfat pentru tine de la Profetul tău ﷺ. Vei vedea roadele răbdării tale în urmarea Sunnei și în păstrarea îndrumărilor Profetului cel nobil ﷺ, precum și sfârșitul bun pe care îl vei avea în viața de aici și în Viața de Apoi.

Allah să te ferească, frate prețuit, de purtările, faptele și patimile condamnabile și să îți dăruiască avere îngăduită și o viață tihnită! El aude și răspunde. Allah știe cel mai bine. Allah să îl binecuvânteze și să îi dăruiască pace robului și Trimisului Său, Profetul nostru Muḥammad, familiei sale și tuturor companionilor săi!

9 Jāmiʿ al-ʿUlūm wa-l-Ḥikam (1/258), de la Wahb ibn Munabbih, Allah să aibă milă de el.

ARBAʿ RAKĀʾIZ LI-L-TĀJIR AL-MUSLIM

CINSTE ȘI BUNĂ PURTARE ÎN COMERȚ

Câștigul nu trebuie să coste pierderea caracterului.

Patru principii profetice călăuzesc comerțul musulmanului: păstrarea lucrului încredințat, adevărul în vorbire, buna purtare și curățenia hranei.

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro